

SOCIETAT CATALANA de GENEALOGIA, HERÀLDICA, SIGIL·LOGRAFIA, VEXIL·LOGOLOGIA i NOBILIÀRIA

REFORMA DEL REGISTRE CIVIL

Aquests dies el Congrés dels Diputats està tramitant una nova Llei del Registre Civil. El projecte de llei ha donat molt a parlar pel fet de proposar que, en cas de desacord entre els pares, els cognoms dels fills s'ordenin alfabèticament, la qual cosa és molt criticable des de diversos punts de vista. De tota manera, la nova llei consagra la vigent lliberalització de l'ordre dels cognoms: els pares poden escollir un o altre ordre per als cognoms dels seus fills, i aquests poden canviar-lo en esdevenir majors d'edat.

Però la nova llei pot tenir molta transcendència més enllà de l'ordre dels cognoms. De fet, el principal contingut de la reforma consisteix en convertir el Registre Civil en una base de dades electrònica única per a tota Espanya, la qual cosa és molt previsible que en la pràctica disminueixi les possibilitats d'accés a les dades genealògiques. Davant d'això, estaria bé que els ciutadans s'acostumessin a autoritzar entitats com la nostra per a accedir i publicar les seves dades registrals, de manera que aquestes quedessin a la disposició de futurs genealogistes.

Xavier Mora i Giné
Vocal de la SCGHSVN

INAUGURACIÓ DE CURS AMB CONFERÈNCIA DEL DR. LAUREÀ PAGAROLAS

Enguany, dilluns 18 d'octubre, vam inaugurar el nou curs amb la presència del director d'un dels arxius de més prestigi de Barcelona, el Dr. Laureà Pagarolas i Sabaté, que es troba al capdavant de l'Arxiu Històric de Protocols del Col·legi de Notaris de Barcelona, arxiu de vital importància per a tots aquells que ens dediquem a investigar i aprofundir en les nostres arrels.

De la presentació del curs 2010-2011 es va encarregar la vocal de Dinamització, Sílvia Pons, que ens va parlar sobre la consolidació de les diferents activitats portades a terme dins la Societat, així com d'algunes de les novetats que consten en el calendari ja enviat. Ens va fer un resum de les conferències, cursos monogràfics i cursos habituals, específics, tallers i jornades sobre metodologia, aquestes darreres com a novetat. Una vegada finalitzat el seu torn, va passar la paraula al nostre president, en Juanjo Cortés, que ens va donar la benvinguda a tots i, en especial, al convidat i conferenciant, Laureà Pagarolas, a qui va presentar i va agrair la seva presència entre nosaltres.

El Dr. Pagarolas va començar el seu torn amb un especial agraïment a la Societat, concretat en els membres de la Junta, al convocar aquesta un arxiver per segon any consecutiu per a inaugurar el curs. La intenció no és una altra que reconèixer la importància i necessitat de la feina dels arxivers, com així li vam explicar. Així, mostrant el seu acord va destacar el paper dels arxivers com a pontífex, en el símil d'un pont que uneix arxiu i investigadors. Després d'una introducció on ens va parlar de les funcions dels arxius com a conservació de la memòria d'una societat i de les persones que la formen, i com a font de la història, ens va relacionar la Genealogia amb els arxius, tot definint-la com l'estudi de la memòria de les persones, de la seva història. Ens va parlar dels arxius com a acumuladors de dades, de la memòria individual i col·lectiva, que

les conserven i ens les serveixen als investigadors. I dins dels arxius ens va destacar com a imprescindibles per a la nostra recerca, els arxius notariais, la font i els fons més consultats pels usuaris. A França al voltant d'un 40% de les consultes són de caire genealògic, i aquí a Catalunya la investigació genealògica ens la va presentar en un augment imparable i constant aquests darrers anys.

A continuació ens va fer una cronologia de la història dels arxius de protocols, i va explicar algunes de les diferències entre el món notarial a Castella, on els notaris estaven molt mal considerats, i Catalunya, on tenien un prestigi notable, posant com a exemple divertits refranys de l'imaginari popular. I ja vam arribar al capítol de la tipologia documental i recerca genealògica. Ens va definir al notari d'abans de la industrialització del XIX, com al guardià dels béns de l'individu. Aquella persona que arribava al racó més llunyà i difícil, que feia tota mena de contractes. I sobre els protocols ens els va presentar com un tresor documental, una finestra àmplia i oberta a la vida, que reflecteixen l'esdevenir històric d'una persona, d'una comunitat, de vegades fins i tot, fins a la indiscreció!

I, com tots esperàvem sentir, ens va confirmar que dins els protocols n'hi ha dues tipologies que excel·leixen per a la recerca genealògica, els capítols matrimonials i els testaments. Per sobre ens va parlar

d'altres tipologies que ens permeten poder seguir tirant del fil: compravendes, permutes, capbreus, llibres de pactes i concòrdies, inventaris post mortem i encants, etc. Ja centrant-se en els capítols matrimonials ens va parlar de l'estructura dels mateixos, dels formulismes que segueixen, i ens va verificar que es tracte d'una forma d'heretament, que en el cas de mancar testament es feien servir els capítols. Importants no només per la informació genealògica que contenen sinó perquè et permeten seguir el nivell econòmic de la família i les estratègies matrimonials.

Finalitzà la seva excel·lent i complerta conferència parlant-nos dels testaments, dels diferents tipus i de la seva estructura, cridant-nos l'atenció sobre la nota de publicació del testament que acostuma a constar en els testaments entre els segles XIV a XVIII.

Després es va obrir el torn de paraula dels assistents, que van poder esbandir dubtes i seguir gaudint de les explicacions amenes i exhaustives d'en Laureà Pagarolas, a qui vam reconèixer el seu saber, en concloure l'acte, amb un merescut i calorós aplaudiment. El nostre agraïment al Dr. Pagarolas per haver-nos dispensat l'honor de poder comptar amb ell com a personalitat il·lustre i entesa en la matèria, que ens va fer passar una estona tan interessant i distesa. *(Sofia Garçon)*

CRÒNICA

❖ **Sortida a Poblet.** Dissabte 30 d'octubre, un grup de 15 persones, entre socis i no socis, vam anar a visitar el Monestir de Poblet sota el guiatge d'en Valentí Gual, professor d'Història Moderna de la UB i alcalde de Rocafort de Queralt. En arribar a Rocafort, pel matí, el Dr. Gual ens va explicar i ensenyar la història i funcionament del celler cooperatiu, joia d'estil modernista construït per Cèsar Martinell. En acabar la visita vam poder comprar productes del territori al mateix celler. Tot seguit, i ja havent obert la gana, ens vam dirigir cap al restaurant on ens esperaven per oferir-nos un dinar que ens va refer del fred patit al llarg del matí. Un matí assolellat però molt ventós. Ja satisfets i amb el cos i l'ànima predisposada a deixar-nos portar per un entorn únic, paisatge i història, arrels profundes del nostre país, vam fer cap al Monestir. Allà ens esperava el pare Tulla, en un

altre temps prior de Poblet. Un home venerable, que ens va transmetre al llarg de més de dues hores de visita, no sols coneixements i anècdotes sinó vitalitat, alegria i criteri per entendre, per valorar, per gaudir del què veien

els nostres ulls, del què sentia la nostra pell, aquell xiuxiueig de veus i repicar de campanes que encara ressonen després de segles, envoltades d'una immensitat de vinyes esgrogueïdes de tardor. Un monestir on guerres, disputes i desastres naturals i humans no han pogut fer callar ni veus ni campanes, i on un grup d'homes d'església i d'estat han refet murs, parets i joies arquitectòniques i escultures, gràcies a artistes com en Marés.

Una sort per a tots aquells que volem gaudir i conèixer la nostra història. Gràcies a tots els presents que van saber fruit de les explicacions i de la companyia. Us esperem a tots de nou, en properes sortides! *(Sofia Garçon)*

❖ **Difusió en mitjans de comunicació.** En els darrers mesos, en els medis de comunicació han aparegut diferents membres de la Societat. Una d'aquestes aparicions ha estat la de Xavier Mora, en representació de la Societat, participant a la taula rodona en la que es discutia sobre l'ordre dels cognoms i la polèmica associada a la nova llei del Registre Civil. Els que no vàreu tenir oportunitat de veure la taula rodona, podeu recuperar-ne el vídeo a la web de TV3: <http://www.tv3.cat/videos/3199212>.

En referència al mateix tema, en *El Periódico* del dia 5 de novembre, es va demanar a Ramon Rovira vicepresident de la nostra societat la seva aportació al tema. Podeu trobar l'article a <http://www.elperiodico.cat/ca/noticias/societat/20101105/projepte-donomastica-castiga-els-cognoms-iniciats-per-zeta/578456.shtml>.

D'altra banda, al noticiari *Infovallès* del dia 22 d'octubre del canal de televisió Vallès Oriental TV es mostra un petit reportatge sobre el Curs de Genealogia i Recursos Genealògics a Internet que, els socis de la Societat, Sofia Garçon i Enric Mayol van impartir a la seu de l'Arxiu Comarcal del Vallès Oriental (ACVO). El podeu veure a partir del minut núm. 16 aproximadament en el següent enllaç: <http://www.votv.cat/videos/programa/infovalles?video=22-octubre>.

Finalment, i ja és costum, el *Diari de Sant Cugat* s'ha fet ressò de la passada conferència que va tenir lloc a la nostra Societat impartida per Lluís Obiols. (*Enric Mayol*)

❖ **Curs monogràfic d'Arxivística.** El primer curs de formació que la Societat ha impartit aquest any 2010-2011 ha estat un nou monogràfic sobre arxivística pensat per assolir uns coneixements bàsics sobre aquesta disciplina. Al llarg de les cinc sessions que s'han dut a terme, els alumnes han adquirit unes nocions bàsiques sobre les tasques, funcions i metodologies que l'arxiver desenvolupa per a poder classificar, descriure, avaluar, conservar i difondre la documentació que custòdia. A més, s'han mostrat diferents recurs tecnològics per donar a conèixer noves vies d'aproximació entre els usuaris i la documentació. Tot i la manca de temps per a poder exposar i entrar a detallar tots els conceptes, les valoracions de l'alumnat han estat molt positives i en un futur s'espera poder oferir altres monogràfics relacionats, com per exemple un curs de conservació i restauració o un altre especialitzat en documentació audiovisual i fotogràfica. (*Andrea Rovira*, professora del curs)

❖ **Cursos externs.** El passat mes d'octubre, a l'Arxiu Comarcal del Vallès Oriental (ACVO) es va impartir un curs de iniciació a la Genealogia i als Recursos Genealògics a Internet. El curs va tenir una durada de 8 hores i va ser un resum integrant el curs de Genealogia i el curs de Recursos Genealògics a Internet que s'imparteixen a la Societat, però en aquest cas adaptant la temàtica a les característiques de la recerca genealògica que es pot dur a terme a la comarca. En aquest curs, es va

fer especial èmfasi en la poca tipologia documental que es pot consultar, ja que és una de les comarques de Catalunya que va patir més el vandalisme i la crema indiscriminada de documentació històrica, registral i religiosa. Però d'altra banda, es van poder mostrar i consultar diferents recursos genealògics existents a la web amb informació de la comarca i accedir a recursos que els arxius locals tenen on-line. Els professors encarregats de dur a terme el curs van ser els professors titulars dels respectius cursos a la Societat, Sofia Garçon i Enric Mayol. El curs va ser molt ben acceptat per part de l'Arxiu i pels assistents al mateix, que eren un total de 23-24 alumnes. (*Enric Mayol*)

El mateix mes d'octubre va tenir lloc també un curset d'iniciació a la Genealogia a l'Arxiu Comarcal de la Segarra. Aquest curset, de 4 hores de durada, va ser impartit pel Xavier Mora, qui va passar revista a les principals fonts d'informació genealògica —que tot sovint van ser il·lustrades mitjançant documents provinents del mateix arxiu— i va insistir en aspectes com les cases pairals i la connexió de la genealogia amb la història local. (*Xavier Mora*)

❖ **Conferència d'en Lluís Obiols.** Dins el cicle de conferències que la Societat ofereix cada curs, dilluns 22 de novembre vam poder comptar amb la presència d'un arxiver de la nova fornada. Un arxiver que porta tota l'empenta, les ganes, el dinamisme i el coneixement de les noves tecnologies que requereixen aquests temps i que ens faciliten la investigació i el tractament de la mateixa. En Lluís Obiols i Perearnau, historiador, director de l'Arxiu Municipal de la Seu d'Urgell i president de l'Institut d'Estudis Comarcals de l'Alt Urgell, com a especialista en les bandositats pirinenques,

i més concretament de la seva comarca, ens va parlar apassionadament dels Cadell d'Arsèguel, una de les famílies més conegudes del bandolerisme de la nostra terra. Amb claredat ens va desgranar de forma estructurada els canvis polítics i l'enorme agitació social del segle XVI, una època conflictiva. De com el fenomen del bandolerisme es va estendre arreu del nostre país i va afectar el seu desenvolupament social i econòmic d'una forma molt directa. De com els interessos coincidents, el veïnatge, però, sobretot, les aliances familiars,

condicionaven totalment l'adscripció d'una família a una o altra bandositat. I així, tot i no tractar directament sobre genealogia, ens va demostrar com la xarxa familiar s'estén i dona pas als lligams entre diferents famílies. I com aquests lligams tenen com a resultat una incessant mobilitat entre diversos territoris, sovint molt allunyats, arribant a dividir la societat, partint d'una Cerdanya de jurisdicció reial i un Urgellet dominat pel bisbe de la Seu i el vescomte de Castellbò.

En acabar la seva exposició, acompanyada d'unes imatges magnífiques i aclaridores, es va obrir el torn de paraula al públic. Vam aprofitar per resoldre dubtes i, fins i tot, un parell dels presents ens van explicar que eren descendents directes de bandolers pirinencs, i van animar-lo a fer un estudi igual d'extens i rigorós de la

seva branca de bandolers. I després d'aquestes intervencions sorprenents, i envoltats d'un ambient distès i acollidor vam agrair i acomiadar a en Lluís Obiols amb un merescut aplaudiment. Abans però, ens va animar a consultar els arxius, i concretament el que ell dirigeix, perquè la història, ens va dir, es troba guardada entre els documents i només cal que nosaltres la fem ressorgir, i ens va deixar clar que els genealogistes tenim la clau per entendre una gran part de la història. Gràcies Lluís! Seguirem el teu consell. *(Sofia Garçon)*

❖ **Dareres aportacions al projecte *Enxarxeu-ho*.** Correcció: En el número 9 del present *Butlletí* s'atribuïa a Abelard Chimisanas la relació dels casaments d'Allella 1624-1729, quan en realitat és obra del nostre consoci Jaume Francí.

AGENDA

Conferència i presentació de Paratge

20 desembre 2010, 19:00h, ANC: Presentació del número 23 de *Paratge* i conferència càrrec de Maria del Carme Balliu i Badia, Llicenciada en Geografia i Història per la UB, amb especialitat en Història de l'Art; Diplomada en Conservació i Restauració de Béns Mobles Culturals de Catalunya per la Generalitat de Catalunya, amb especialitat de Patrimoni Gràfic i Documental. La conferència versarà sobre "El paper i el pergami com a suport. Principals degradacions del patrimoni gràfic i documental.

Cursos

Volem recordar que s'estan realitzant diferents cursos anunciats a principi de curs, als que encara us podeu inscriure. Podeu consultar la pàgina web de la Societat o la planificació que es va enviar a principis del curs actual, concretament el tríptic dels cursos, el calendari d'activitats de la Societat i informació específica que heu rebut d'aquests cursos.

Grups de treball

Paleografia. Ja a les portes del Nadal un any més (Ai, Pòstum, Pòstum, com s'escolen les anyades fugisseres ...!, es lamentava, ja fa més de dos mil anys, el poeta Horaci), us volem informar, com sempre, sobre el dia a dia del Seminari permanent de Paleografia. Al núm. 23 de la revista *Paratge*, que surt publicada precisament aquests dies, s'inclou l'estudi, anàlisi i transcripció paleogràfica de 16 nous documents de l'arxiu patrimonial del Mas Bulló (APMB), de la parròquia de Santa Eugènia de Berga. Es tracta de la tercera aportació a la revista de la nostra SCGHSVN. Amb aquests 16 pergamins arribem ja a un total de 52 manuscrits de l'APMB publicats a *Paratge* i passem amb escreix l'equador de la tasca que ens havíem proposat a l'hora d'abordar l'estudi d'aquesta col·lecció de manuscrits.

Dels 16 documents que ara publiquem, els 8 primers porten data dels anys 1330-1339 i segueixen l'ordre cronològic creixent o habitual; però, a més, hem inclòs, per primera vegada, un segon bloc de 8 manuscrits que porten les dates més recents de tota la col·lecció; aquests manuscrits corresponen, concretament, als anys 1565-1632 i s'han estat treballant en l'ordre decreixent o invers a l'habitual, amb el propòsit d'alternar, dins la mateixa sessió de Paleografia, l'estudi d'un d'aquests documents més moderns (actualment, del S. XVI) seguit d'un pergamí dos segles més antic (actualment, del S. XIV). Aquesta nova manera de treballar pretén, per una banda, trencar la monotonia, mitjançant l'alternança d'èpoques tan allunyades en el temps (de moment, si més no); i, d'altra banda, duplica l'oferta de tria davant les preferències dels assistents segons l'època dels documents que estiguin treballant o vulguin treballar.

L'altra bona notícia, que ja avançàvem en l'anterior núm. 9 d'aquest Butlletí, es refereix a la novetat de poder disposar de la projecció en pantalla gran de la imatge digitalitzada del document que s'està treballant durant la sessió. En la informació del Butlletí anterior es parlava només de l'esperança de poder disposar d'aquesta pantalla a partir de l'inici de l'actual curs acadèmic

2010-2011; ara ja podem confirmar el fet d'haver-la començat a utilitzar a principis de novembre i estem en condicions de poder valorar molt positivament la seva utilització, la qual ens facilita enormement els comentaris i aclariments sobre els punts o fragments dels manuscrits que presenten una major dificultat de transcripció; i, d'altra banda, cohesiona i concentra l'atenció de tot el grup de treball sobre un text únic projectat a la pantalla, en lloc d'estar pendent cadascú de la seva pròpia reproducció del text, com succeïa abans.

I, finalment, no ens cansem de repetir que, tot i que el grup és suficientment nombrós, estem sempre oberts a noves incorporacions de persones interessades a conèixer, treballar o millorar la transcripció i interpretació de documents antics. Ens reunim a la nostra seu de la SCGHSVN en dimarts alterns, a la tarda-vespre, de 6 h. a 2/4 de 8 h., per treballar, actualment, documents del S. XVI, i, de 2/4 de 8 h. a les 9 h., per treballar, actualment, documents del S. XIV. Les sessions previstes durant el proper 2011 fins a final de curs seran les següents: 18 gener, 1 i 15 febrer, 1,15 i 29 març, 12 i 26 abril, 10 i 24 maig, 7 i 21 juny. (*Avel·lí André i Gabián*; responsable del Seminari de Paleografia)

RACÓ DEL SOCI *

Aquesta secció està destinada a recollir les vostres inquietuds, recerques, trobades familiars, fotografies d'interès general i experiències diverses sobre les nostres disciplines. També ens podeu fer arribar les vostres opinions i suggeriments sobre la Societat. D'altra banda, us agrairiem la vostra participació amb petits articles i notícies (unes 300 paraules com a màxim).

Carta sobre Heràldica de Rafael José Espona. Dirigida al president de la SCGHSVN.

Estimado Director:

Por la presente me es grato ponerme en contacto con Usted, en mi condición de miembro de la SCGHSVN, para participarle de un hecho acaecido hace meses en materia de concesión de Títulos del Reino el cual, por su singular irregularidad jurídica creo conveniente poner en su conocimiento a los efectos de su posible inserción en la sección correspondiente del próximo boletín de la SCGHSVN, para conocimiento general.

El pasado 9 de Abril del año en curso se publicaba en el BOE el Real Decreto 434/2010 de 8 de Abril de Concesión del título de Barón de Perpiñá —como Baronesa de Perpinyá, escrito en género femenino por ser la concesionaria una dama y en grafía catalana por tratarse de un topónimo histórico del Principado— en virtud del cual se confería dicha dignidad aristocrática por vía concesional, naciendo por tanto ex-novo.

Extrañamente, el Título de Barón de Perpiñá, que fue anteriormente concedido el 16 de Marzo de 1800 al caballero cerverino Don Francisco de Nuix y de Perpiñá (o

Francesc de Nuix i de Perpinyá, según consta en documentos catalanes de la época), se encuentra actualmente vacante, sin haber sido nunca cancelado ni suprimido. La dignidad incurrió en vacancia al fallecer el tercer titular en el año 1866 (y no haber podido rehabilitarse en los últimos 20 años por causa de la vigencia del RD222/1988 que estipula el plazo de 40 años para rehabilitar dignidades vacantes).

Sin embargo, la concesión de la dignidad homónima —o cuando menos homófona— de Barón de Perpiñá mediante el mencionado RD 434/2010 de 8 de Abril conculca el Real Decreto de 27 de Mayo de 1912 que rige en materia de normas aplicables sobre concesiones, por cuanto en su Artículo 15 dispone expresamente que “No se otorgarán distinciones nobiliarias nuevas con denominación igual a otras caducadas o existentes”, por lo cual ello vulnera la legislación vigente.

A mayor abundamiento, la “re-concesión” de dicha dignidad de Barón de Perpiñá convierte en cabeza de línea de mejor derecho a la actual concesionaria, por lo que todo el orden sucesorio tradicional de la dignidad concedida en 1800 queda trastocado y postergado, lesionándose los derechos subjetivos sucesorios de varias personas.

Aparte del incumplimiento de la legislación española que rige en materia de Títulos y Grandezas del Reino, este hecho supone no sólo un perjuicio al linaje de la Baronía de Perpiñá, sino que crea inseguridad jurídica por cuanto abre la posibilidad de que nuevas disposicio-

nes concesionals afecten a los más de 2.000 dignidades aristocráticas que se encuentran vacantes y que, en el futuro podrían rehabilitarse —tan pronto se modifiquen los plazos del RD222/1988 que limita la rehabilitación de dignidades que se concedieron con el carácter de perpetuas. Recuérdese que la STS nº1218/1998 de 29 de Diciembre destacó el carácter imprescriptible de los derechos sucesorios a los Títulos del Reino.

La errònea “re-concesión” del Título de Barón de Perpiñà puede subsanarse cambiando la denominación de la dignidad, cuestión que salvaguardaría la dignificación premial del beneficiario actual, al tiempo que respetaría la legislación vigente y dejaría intactos los derechos sucesorios de quienes aspiran a suceder por vía rehabilitatoria en el oportuno momento que el sistema de plazos lo permita.

Agradezco su atención y la oportunidad que me brinda para poner en su conocimiento hechos que considero de interés general y, en particular, para la SCGHSVN bajo su dirección, entre cuyas finalidades científicas se incluye la contribución a la correcta configuración de la legislación nobiliaria del Principado de Cataluña como parte del marco normativo general español.

Aprovecho la ocasión para participarle el testimonio

de mi consideración más distinguida, y le envío mis cordiales saludos,

Muy Atentamente,
Dr. Rafael José de Espona.

Académico Correspondiente - Real Academia de Jurisprudencia y Legislación (Instituto de España). Miembro de la Sociedad Catalana de Genealogía, Heráldica, Sigilografía y Nobiliaria.

* Per a respondre a qualsevol dels socis que ens escriuen cal posar-se en contacte amb nosaltres (butlleti@scgenealogia.cat) i els farem arribar la vostra resposta. L'equip de redacció es reserva el dret de resumir o extreure el text si ho creu necessari, sempre amb previ avís a l'autor, així com escollir les col·laboracions que cregui més adients. Aquestes han de tractar d'alguna de les nostres disciplines. En qualsevol cas, les opinions expressades pels autors reflecteixen únicament les seves idees.

Nous socis

- 761: Maria-Assumpta Ollé i Peris, Premià de Mar
- 762: Cristina Pérez i Martínez, Arenys de Munt
- 763: Raimon Jordi i Ferran, Barcelona
- 764: Jordi Fina i García, Barcelona
- 765: Jordi Carcelero i Cubersí, Barcelona
- 766: Frederic-Maria Roquet-Jalmar i Tascón, Tarragona
- 767: Antoni-Maria Pardina i Mundó, Barcelona

DOCUMENTS I FETS CURIOSOS

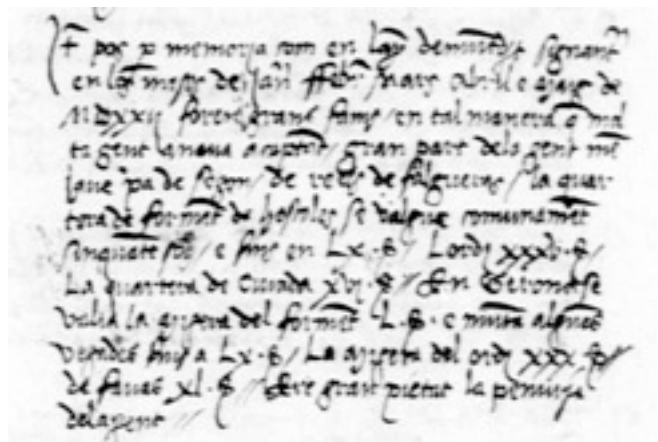
De tant en tant, cercant dades en els llibres sacramentals de les parròquies, es troben intercalades notes fora de context, que en molts casos són interessants per donar informació de fets, fora d'allò que es pot dir que és normal, al menys en el que s'espera trobar en aquests llibres. Avui aporto dues anotacions del llibre de bateigs de 1496—1532, (que per cert té bateigs, matrimonis i òbits) de la Parròquia de Sant Feliu de Pallarols, de la web de *Family Search* dels mormons, bisbat de Girona. El Rector era Pere Lobet i tenia interès pels fets històrics. Les anotacions estan en català i transcrits textualment diuen:

“Item. Record ca en el juny de MDI fou molt flaca la colleta de blat en totes aquestes partides que en lo mag qui venc de MDII se valgue I ducat la quartera de Hostoles <la Vall> e fora pujat a molt mes sino quen venc molt de Castella e de luyanes? terres. E apres lany seguent fou lany abundos que torna a XII sous la quartera.”

Intentaré valorar aquest preu amb xifres actuals. Un ducat eren 24 sous, o sigui que el preu és va duplicar l'any 1502. El preu normal de 12 sous la quartera, que equival a uns 72 litres, el podem establir de la manera següent: el diner original tenia 1,7 grams de plata. Però ja en aquesta època s'ha de suposar el diner de tern que tenia una llei de ¼. Com que un sou son 12 diners, el pes d'argent d'un sou seria de 1,7x12:4 = 1,7x3 = 5,1 g. de plata. El preu de 12

sous la quartera serà l'equivalent a 61 g. de plata, que en el moment d'escriure aquestes línies va a uns 0,6 € el gram o sigui que el preu és de 36,6 € la quartera i per tant a 0,5 € el litre de blat en números rodons. No sé quant pesa un litre de blat, però crec que menys d'un quilo. El preu actual en el mercat majorista és d'uns 0,15 € el quilo. Per tant es pot dir que el blat anava car en temps normal, o que ha pujat molt el preu de la plata. De totes maneres, també crec que ens manquen criteris per fer comparacions econòmiques amb valors de 500 anys enrera.

Una altra nota interessant:

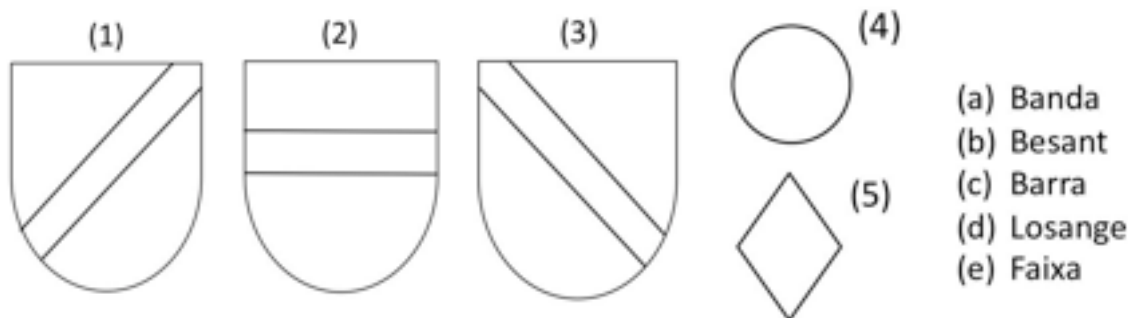

“Item. Pos per memoria com lany demunt dit (1522), signant en los mesos de janer, ffebrer, mars, abril e maig de MDXXII foren grans fams, en tal manera que molta gent anava acaptant, gran part de la gent menjave pa de segen(?) de reels de falgueras, la quartera de forment de Hostoles se valgue comunament sinquante sous e fins en LX sous, lordi XXXV sous, la quartera de civada XVI sous. En Gerona, se valia la migera del forment L sous e munta

algunas vegadas fins a LX sous. La migera del ordi XXX sous, de faves XL sous. Ere gran pietat la penuria de la gent.”

Segons l'*Enciclopèdia Catalana*, una mitgera eren 2 quarteres. Amb els càlculs de la nota primera és fàcil veure els preus a que arribaren els aliments. Crec que també és interessant, tenir referències dels anys de penúria pels estudis que puguem anar fent. (*Josep Climent*, soci núm. 660)

QUIN NOM CORRESPON A CADASCUNA D'AQUESTES CÀRREGUES HERÀLDIQUES? (Roser Tey)

(Solució al final de l'última pàgina)

NOTÍCIES

• **Catàleg de manuscrits medieval de la biblioteca capitular de la Seu d'Urgell.** La biblioteca capitular de la Seu disposa des d'aquest curs d'un catàleg sistemàtic que passa llista a tots i cadascun dels 154 manuscrits medievals que es conserven a l'arxiu. Un patracol que resumeix en 637 pàgines, mig centenar d'il·lustracions i vuit exhaustius índexs mig mil·leni de bibliofília essencialment jurídica, des de l'anomenada Miscel·lània patristica —un recull d'escrits del Sant Pare datat al segle IX— fins a la invenció de la impremta, a mitjans segle XV. L'obra, dirigida pel franciscà Antonio García —professor d'Història del dret canònic a la Universitat de Salamanca—, es va presentar en societat ahir a la Llacuna en un acte solemne presentat per l'arxiver diocesà, Benigne Marquès, i presidit per l'arquebisbe d'Urgell, Joan-Enric Vives. (*El Periòdic d'Andorra*, 22 set 2010)

• **Trobada anual de la Red de Archivos e Investigadores de la Escritura Popular (RedAIEP).** Aquesta Xarxa d'Arxius va fer la seva trobada anual a la Roca del Vallès, el dissabte 27 de novembre al Centre Cultural La Roca. La Red de Archivos e Investigadores de la Escritura Popular (RedAIEP) va néixer el setembre de 2005 amb l'objecte de coordinar i donar visibilitat als arxius, associacions, col·leccionistes i investigadors interessats en la recerca, conservació, estudi i divulgació de la memòria escrita de la gent comuna. Mentre que l'Administració, l'Església, la Noblesa o qualsevol altra

entitat de certa rellevància compten amb una major tradició pel que a fa a la conservació de la seva memòria, no succeeix el mateix quan parlem dels testimonis quotidians i personals, sobretot si aquests provenen de la gent comuna. En aquest cas acostuma a passar que aquests testimonis no s'han conservat per desídia dels poders públics o dels interessats, o bé que es guarden de forma precària als domicilis particulars. Per tant, aquesta xarxa pretén establir una estructura composta per professionals que intervenen en els dominis de la conservació i estudi de testimonis procedents de la memòria popular escrita, de cara a facilitar un coneixement més complet de la realitat social espanyola en la història i en el present. (*Enric Mayol*, adaptat de la web de l'Arxiu de la Memòria Popular de la Roca).

• **Premi “Romà Planas i Miró” de memorials populars.** La trobada de la RedAIEP va incloure l'acte de lliurament del 13è Premi “Romà Planas i Miró” de memorials populars. *Memòries d'un regidor*, d'Antoni Ribes Serrano, ha estat l'obra guanyadora de la desena edició del premi, que es va lliurar dissabte al migdia a la sala auditori del centre cultural de la Roca. L'obra d'Antoni Ribes, nascut a Ascó (Tarragona) fa 73 anys, gira al voltant dels efectes polítics i socials que va comportar la instal·lació i la posada en funcionament de dues centrals nuclears en aquest petit municipi. Els finalistes d'aquesta desena edició són *Recordando la*

búsqueda de caminos hacia la libertad, de Josefina Arrillaga (Madrid); *Recuerdos de un exseminarista*, de Justo Hernández (França); *Un tomb pels records*, de Magdalena Mir (Lleida), i *El Portacho (Memorias de un barrio)*, de Bonifacio Sola García (Granada). (*El 9 Nou*)

• **Resolucions sobre escuts** (DOGC, <http://www.municat.net>). Montmeló, Bellcaire d'Empordà, Vilaplana, Consell Comarcal de l'Alt Penedès, Mont-Ral,

Sant Quirze de Besora, Picamoixons, Guàrdia d'Ares. (*Enric Fontvila*, soci núm. 641)

• **Resolucions sobre banderes** (DOGC, <http://www.municat.net>). Alfès, Beuda, Bàscara, Móra d'Ebre, la Quar (correcció), Arsèguel, Bellaguarda, Ripoll, Lloar, Flix, Consell Comarcal de la Noguera, Vilaplana. (*Enric Fontvila*, soci núm. 641)

LLIBRES, WEBS, ARXIVS

Novetats a FamilySearch. Una de les pàgines web més consultades i de referència pels genealogistes de tot el món es la web www.familysearch.org. Darrerament, des de mitjans d'any, aquesta web està experimentant un conjunt de canvis força significatius per tal de facilitar l'accés als genealogistes i usuaris habituals. Per una banda, la pàgina web de cerca tradicional (http://www.familysearch.org/eng/search/framest_search.asp) que estem acostumats a fer servir estant plantejant-se el substituir-la o complementar-la amb una de més simple de usar i més complerta. Ja fa temps que tenen accessible el que anomenen el projecte Pilot (<http://pilot.familysearch.org/recordsearch/start.html>) que permet fer cerques sobre la base de dades de registres indexats i navegar per les imatges de llibres que tenen digitalitzats a la pròpia web. Aquest projecte es va fer molt popular entre nosaltres, quan els mormons van incloure les imatges de molts dels llibres parroquials de la diòcesis de Girona. Doncs bé, està previst per a principis d'any que aquest cercador Pilot, deixi de funcionar i sigui substituït pel que ara per ara anomenen cercador Beta (<https://beta.familysearch.org>) el qual és molt més ràpid, eficient i fàcil d'usar. Però potser la principal novetat està en que els responsables d'aquesta web, estan posant molts esforços en ampliar en contingut de la base de dades de índexs consultable i de les col·leccions de imatges de llibres i documents digitalitzats. Intentar portar un control de la quantitat de registres que conté aquesta base de dades i el nombre d'imatges digitalitzades és una feina innecessària, ja que constantment estan incrementant aquests valors amb nous registres i imatges. Com a exemple, simplement us volia indicar la quantitat de informació que tenen accessible del nostre país a dia d'avui. La base de dades de índexs consultable conté: 8.759.677 registres de baptismes des de 1520; 186.259 registres de defunció des

de 1600; 2.156.057 registres de matrimonis des de 1565; 12.126 registres eclesiàstics de la diòcesis de Lugo; 26.298 registres eclesiàstics de les diòcesis de Àvila, Ciudad Real, Ciudad Rodrigo, Girona i Múrcia des de 1500. Però per altra banda, les principals novetats estan en les imatges de documents digitalitzats, ja que posen a disposició dels usuaris 370.000 imatges del Catastro de Ensenada (1749-1756); 4.200.000 imatges de llibres parroquials de les diòcesis de Àvila, Ciudad Real, Ciudad Rodrigo, Girona i Múrcia (1500-1930); 1.470.000 imatges de llibres municipals, religiosos, censos, registres civils etc. de diferents poblacions i províncies. Concretament de la província de Barcelona, actualment tenen informació de les ciutats de Barcelona, Badalona, Les Corts, Sant Gervasi, Sant Martí de Provençals, Sarrià, Vallvidrera i Vic.

A la pròpia web del cercador Beta podeu consultar el detall de totes aquestes col·leccions de Catalunya, Espanya i de tot el món (<https://beta.familysearch.org/s/collection/list#page=1&countryId=1927167>). Bona sort amb les vostres recerques. (*Enric Mayol*)

Amb el títol *Sant Ermengol, Bisbe d'Urgell (1010-1035)*, de diversos autors, entre els quals Lluís Obiols, Manuel Pal, Jordi Pasques, Prim Bertran, Cebrià Baraut, Pere Pujol, Enric Moliné, Anna Orriols, Carme Xammar i Ermengol Puig, sota la coordinació de l'arxiver diocesà Mn. Benigne Marquès, el bisbat d'Urgell ha publicat l'octubre passat el llibre sobre el bisbe sant. Ens parla de l'obra, el testament i la vida de Sant Ermengol, tot explicant les fonts documentals i hagiogràfiques medievals. S'ha recollit també tot el que s'ha escrit sobre ell, i tot allò que fa referència a la seva figura, com el retaule de Sant Ermengol, d'Esteve Albert i Corp. (<http://www.bisbaturgell.org>)

ADQUISICIONS BIBLIOGRÀFIQUES

- *Heràldica de Villafranca del Bierzo*, de César J. Quiroga. (Donació de l'autor).
- *Los archivos notariales · Qué son y cómo se tratan*, de Laureà Pargarolas Sabaté. (Donació de l'autor).
- *Els fons de protocols de Catalunya*, de Laureà Pargarolas Sabaté. (Donació de l'autor).
- *Doctor honoris causa Jean Vezin*. (Donació d'Araceli Coll i Sanabra).

SOLUCIÓ. Quin nom correspon a cadascuna d'aquestes càrregues heràldiques?

1 - c, 2 - e, 3 - a, 4 - b, 5 - d